

Seznam laureátů Ceny Jihomoravského kraje 2015:

Za pomoc zdravotně postiženým a potřebným (v návaznosti na Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením 2013-2016)

Antonín Hrabec – Mgr. Antonín Hrabec se narodil 16. 4. 1956. Vystudoval speciální pedagogiku se zaměřením na vychovatelství osob vyžadující zvláštní péči.

Již během studia na VŠ v roce 1986 mu byla diagnostikována roztroušená skleróza, která jej nakonec v roce 1996 upoutala na invalidní vozík. O dva roky byl pro zhoršený zdravotní stav přijat do ÚSP Habrovany (Zámeček), kde žije dodnes.

Jelikož v životě před nemocí pracoval jako sportovní instruktor, jeho handicap jej nezlomil a s elánem jemu vlastním se pustil do další práce. Již od začátku pobytu na Zámečku se zapojoval do pořádání volnočasových aktivit pro svěřence, a v roce 2007 se stal spoluzakladatelem Občanského sdružení „Vozíčkáři ze zámku“. To byl zásadní impulz pro rozmach jeho organizačních schopností a plánů.

Přes veškeré překážky spojené především se skutečností, že převážná část klientů v Zámečku je těžce tělesně postižená a pohybuje se invalidních vozících, pořádá pro ně pan Hrabec nespočet poznávacích zájezdů po celé ČR i za hranice.

Výčet aktivit pana Hrabce se nevztahuje pouze na cestování, ale snaží se vyplnit volný čas klientů i přímo v Zámečku, kde pořádá pro klienty, jejich rodinné příslušníky, kamarády a známé taneční zábavy, grilování i koncerty.

Nezapomíná ani na nejvíce postižené klienty, kterým jeho sdružení zajišťuje canisterapii, nebo besedy na různá témata a přednášky. Podílí se na pořádání ozdravně rekondičních pobytů v Hodoníně u Kunštátu – setkání vozíčkářů a seniorů z celé republiky.

Pan Hrabec je přes svůj handicap mimořádně pracovitý a cílevědomý, přičemž stále zůstává kamarádský, empatický a lidsky skvělý člověk.

za dílo, činnost nebo jednání, které výrazným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu

Emil Boček – brigádní generál letectva ve výslužbě Emil Boček se narodil v roce 1923 v Brně - Tuřanech. Z domova odešel tajně na konci roku 1939, ani ne sedmnáctiletý, balkánskou cestou se dostal do Bejrútu. Jako voják pěšího pluku se účastnil ústupových bojů ve Francii v létě 1940. V září 1940 byl již v Británii a přihlásil se k letectvu. Nejdříve sloužil jako mechanik u stíhacích strojů, v říjnu 1942 byl přijat do pilotního výcviku a mohl se tak stát jedním z nejmladších československých stíhacích pilotů, kteří měli za sebou operační lety během druhé světové války. Sám říká, že z dosud žijících pilotů RAF je on ten úplně nejmladší. Byl přijat do RAF, sloužil jako mechanik u 312. stíhací perutě. Od října 1942 byl v pilotním výcviku, v roce 1943 odešel na výcvik do Kanady. Od října 1944 sloužil jako pilot-stíhač u československé 310. stíhací perutě, má za sebou 26 operačních letů.

Po skončení války se vrátil do Brna, kde dodnes žije a i přes svůj vysoký věk se nadále aktivně podílí na životě města i kraje.

Generál Emil Boček je nositelem celé řady britských i československých vyznamenání. Za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu a vynikající bojovou činnost mu byl v roce 2010 propůjčen Řád bílého lva.

za dílo, činnost nebo jednání, které výrazným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu

Manfred Fass – Pan Manfred Fass byl starostou příhraniční obce Laa an der Thaya v letech 1992 celkem 22 let. Tento rodák z Laa vystudoval Technickou střední školu v Mödlingu u Vídně. Do politiky vstoupil v roce 1985 a ihned byl zvolen městským radním. V roce 1990 se stal místostarostou a o dva roky později starostou.

Pan Fass se v roce 1989 podílel na organizaci a osobně se účastnil slavnostního přestřižení ostatých drátů železné opony s ministry tehdejšího Československa a Rakouska Jiřím Dienstbierem a Aloisem Mockem.

Za jeho starostování byla podepsána partnerská dohoda mezi Laa an der Thaya a brněnskou městskou částí Chrlice. Spolupráce Laa s Chrlicemi je od té doby ve specifickém kontextu Jižní Moravy považována za vzorovou.

Obec Laa an der Thaya, která je regionálně významným střediskem vzdělávání, také nabízí svým žákům rozšířenou výuku českého jazyka v předškolních zařízeních, na základních i středních školách. Na gymnáziu a obchodní akademii se čeština vyučuje jako druhý povinný jazyk. Nepovinnou výuku češtiny pak mohou navštěvovat i děti z mateřských a základních škol.

Pan Manfred Fass si v průběhu celého svého politického působení uvědomoval důležitost rozvoje přátelských vztahů napříč státními hranicemi. V rámci svých možností vždy pomáhal s transformací Jihomoravského kraje a jeho obcí v moderní a sebevědomé samosprávné entity.

za dílo, činnost nebo jednání, které výrazným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu

Ludvík Kolek – Brněnský malíř a architekt Ludvík Kolek je průkopníkem moderního sakrálního umění v českých zemích. V 50. letech absolvoval katedru výtvarné výchovy Pedagogické fakulty brněnské univerzity. Vzhledem ke svým křesťanským postojům měl zákaz vyučovat na školách, proto se zaměřil na volnou tvorbu a práce pro liturgický prostor. Musel se přitom potýkat s velkými obtížemi, např. možnosti výstavních prezentací jeho díla byly velmi omezené. První samostatnou výstavu měl v zahraničí, v belgickém Ostende.

Výrazným impulzem pro jeho dílo byl II. vatikánský koncil. Symbolem pokoncilní éry a dočasného politického uvolnění v Československu je jím navržený kostel sv. Josefa v Senetářově, který byl vysvěcen v roce 1971. Éru nově nabyté náboženské svobody po roce 1989 symbolizují dvě další jím navržené stavby – kostel sv. Václava a sv. Anežky České v Hustopečích a kostel sv. Václava v Břeclavi. Ludvík Kolek se vždy otevřeně hlásil ke křesťanské víře, působí ve farnosti u kostela sv. Tomáše v Brně a je také zakládajícím členem brněnské komunity hnutí Emmanuel. Svým dílem významným způsobem přispěl ke kulturnímu a duchovnímu obohacení i k dobrému jménu Jihomoravského kraje.

za dílo, činnost nebo jednání, které výrazným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu

Hana Portová – Paní Portová je jednatelkou malé rodinné slévárny Alfe Brno.

Během stoletého vývoje od svého založení v roce 1912 prošla slévárna různými obdobími. Odolala krizi ve 30. letech minulého století. Za druhé světové války se v ní odlévalo pro armádu. Po válce byla slévárna znárodněna a po roce 1989 ji rodina původních majitelů musela od státu vykoupit, restituční zákony jim nepřály.

Nyní se ve slévárně odlévají průmyslové i dekorativní výrobky z litiny. Pracuje v ní 35 zaměstnanců a firmě se daří uplatnit i v zahraničí. Zahradní a okrasná litina zdobí například rakouská města včetně Vídně, a lze ji nalézt také v Paříži, Bruselu, Stockholmu i v USA.

Paní Hana Portová hrála klíčovou úlohu v moderní historii slévárny. Kromě její dlouholeté práce je významný také vstřícný postoj k zaměstnancům slévárny a trvající snaha o vytvoření a udržení přátelského pracovního prostředí.

za dílo, činnost nebo jednání, které výrazným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu

Tomáš kardinál Špidlík (in memoriam) – Tomáš Špidlík se narodil 17. 12. 1919 v Boskovicích, kde také absolvoval základní školu a gymnázium. V průběhu druhé světové války absolvoval noviciát jezuitského řádu, jehož závěrečná část strávená na Velehradě do něj zasela celoživotní náklonnost ke křesťanskému východu.

Po válce byl vyslán na studia do ciziny, kde také přijal kněžské svěcení a dokončil svou řeholní formaci. Nově vzniklý komunistický režim mu však již neumožnil návrat do vlasti, pracoval tedy ve Vatikánském rozhlasu a také Papežské koleji Nepomucenum. Pilná práce mu nezabránila stát se vědcem světového formátu, jedním z největších znalců spirituality křesťanského východu a v cizině nejuznávanějším českým teologem.

Jmenování Tomáše Špidlíka kardinálem bylo aktem ocenění jeho celoživotního teologicko-myslitelského odkazu, spojeným s věrohodností jeho života. Tomáš kardinál Špidlík zemřel v pátek 16. dubna 2010 v Římě, pohřben je v bazilice Panny Marie na Velehradě.

za dílo, činnost nebo jednání, které výrazným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu

Jiří Urban – Ing. Jiří Urban byl několik volebních období členem představenstva Regionální hospodářské komory Brno. Zde zastupoval významného zaměstnavatele textilního průmyslu v Brně. Při vytváření Jihomoravské tripartity bylo potřebné za podnikatelskou oblast také jmenovat zástupce textilního průmyslu. Na základě angažovanosti pana Urbana a významnosti společnosti Nová Mosilana byla jeho volba za člena Rady sociální a hospodářské dohody zcela logická. Jeho osobní přístup k řešení problematiky zahrnoval nejen naplňování podnikatelského rozvoje společnosti, ale vždy měl na mysli odpovídající pracovní podmínky svých zaměstnanců.

Mnoho let byl také členem vrcholového orgánu Rady pro lidské zdroje v Jihomoravském kraji. Při přípravě dokumentů, které v sobě nesly prvky rozvoje pracovních sil na úrovni kraje, měl vždy pozitivní doporučení, a především pro svou uvážlivost a logický přístup při zdůvodňování svých návrhů, byl mezi kolegy uznáván jako charakterní a upřímný partner. Aktivita, které dále rozvíjel při získávání chybějících odborníků v textilním průmyslu, vycházely z jeho přesvědčení o nutnosti přípravy mladé generace. Jeho snahou bylo vytvořit studijní obor tkadlena a tím nejen doplnit chybějící odborníky ve své společnosti, ale celkově oživit tento obor v dnešním technologickém pojetí.

Přínos pana Urbana k rozvoji sociálního dialogu v Jihomoravském kraji je nesporný.

za přínos v oblasti vědy

Miloš Stehlík – Pan Miloš Stehlík se ve své odborné uměleckohistorické práci zaměřil především na barokní kulturu na Moravě a ve Slezsku, zvláště na barokní sochařství. Jako prvním se mu na základě studia pramenů podařilo vytvořit sumární obraz historie barokní sochařské tvorby obou těchto historických zemí. Z bohaté bibliografie je třeba uvést zásadní podíl na publikaci Dějiny českého výtvarného umění II či na publikaci Umění baroka na Moravě a ve Slezsku. Profesor Stehlík je odborníkem, který dokáže využít svoji erudici a předat své vědecké poznatky nejen posluchačům na univerzitě, ale poutavou popularizační formou také milovníkům umění. Miloš Stehlík i ve svém vysokém věku stále aktivně působí na brněnském pracovišti Národního památkového ústavu, kde pracuje již více než šedesát let, a na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Dlouhodobě spolupracoval s Klubem přátel výtvarného umění. Jako zastávce výkladu „in situ“, tedy „na místě samém“, předával své znalosti na dlouhé řadě odborných exkurzí. Získal řadu prestižních ocenění, například Státní

cenu za památkovou péči, Cenu uměleckohistorické společnosti v českých zemích nebo rezortní medaili Ministerstva kultury České republiky.

za přínos v oblasti vědy

Dušan Uhlíř – prof. PhDr. Dušan Uhlíř, CSc. se narodil 28. července 1938 v Brně. Po studiu historie a českého jazyka na Filozofické fakultě tehdejší UJEP v Brně pracoval v brněnské pobočce Historického ústavu akademie věd. Později pak pracoval v Krajském kulturním středisku v Brně, Historickém muzeu ve Slavkově a nakonec jako ředitel Muzea města Brna. Až do svého odchodu do důchodu v roce 2012 byl docentem a později profesorem Ústavu historických věd Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě, externě vyučoval i na Historickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Jeho odborný zájem zahrnuje zejména období českých a evropských dějin 18. až 20. století. Nejčastěji je jeho jméno spojováno s problematikou napoleonských válek, zejména s historickým zpracováním bitvy u Slavkova. Je autorem 270 studií a článků v odborných i populárně vědeckých časopisech, účastnil se domácích i zahraničních vědeckých programů, je členem redakčních rad několika odborných časopisů a vědeckých komisí. Kromě mnoha dalších ocenění je také dvojnásobným laureátem Ceny Egona Erwina Kische, a to za knihy *Bitva tří císařů* a *Černý den na Bílé hoře*.

Stále externě přednáší obecnou historii na Historickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

za přínos v oblasti vědy

Vojtěch Žampach – prof. PhDr. Vojtěch Žampach, CSc. se narodil 19. června 1929 v Rajhradě. Profesionální vzdělání absolvoval na Karlově univerzitě v Praze a filozofické fakultě UJEP v Brně. Postupně získal titul: promováný historik, PhDr. na KÚ, CSc. a Profesor československých dějin. Po ukončení studií působil v Praze v Ústředním domě ČSA jako odborný historik se zaměřením na dějiny ČSR, okupaci 1938 – 1945, odbojové hnutí a osvobození, se zaměřením na oblast Jižní Moravy. Od svého návratu do Brna v roce 1954 začal p. prof. Žampach přednášet na UJEP.

S profesním životem prof. Žampacha je úzce spjata jeho bohatá publikační činnost. Je autorem deseti samostatných publikací a velkého počtu článků v odborných časopisech, (na příklad biografie *Partyzánské portréty*, *Směr Brno* nebo *Třetí Československá úderná rota*).

Za odbornou práci a vědeckou činnost obdržel mnohá ocenění: pamětní listy, čestná uznání, medaile a vyznamenání.

I po odchodu do důchodu zpracovává studie o zajímavých osobnostech spojených s jižní Moravou, (např. generála justice JUDr. Bohuslava Ečera).

za přínos v oblasti umění

Milivoj Husák – Milivoj Husák, který žije v Lelekovicích u Brna, letos v srpnu oslavil 65. narozeniny. Jeho hlavní doménou je malba, ale jako všestranný a velmi plodný umělec se zabývá také scénografií, knižními a časopiseckými úpravami a celostním řešením interiérů, zejména sakrálních, pro něž kromě výmalby vytváří také liturgický mobiliář. Studoval na Škole uměleckých řemesel v Brně a na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Aloise Fišárka. V 70. letech spolupracoval s jihomoravským střediskem státní památkové péče např. při renovaci interiérů hradu Bítova. Jeho tvorba je velmi výrazná a oceňovaná, je tvůrcem figurálních i abstraktních kompozic a pracuje s vlastním autorským písmem. Každý rok je zastoupen na domácích i zahraničních výstavách. Jeho celoživotní působení je spjata

s Jihomoravským krajem. Spolupracoval s brněnskými divadly, zejména s Divadlem u stolu – Centrem experimentálního divadla, a nakladatelstvími (např. Atlantis). Z jeho realizací v sakrálních prostorách je možné zmínit kostel sv. Stanislava v Kunštátu, smuteční kapli ve Velkých Bílovicích, pak kapli sv. Anny ve fakultní nemocnici, salesiánský kostel v Žabovřeskách, evangelický kostel v Husovicích, kapli sv. Ducha v biskupské rezidenci na Petrově aj. Řada jeho realizací přesahuje hranice Jihomoravského kraje, včetně takových míst, jakými jsou Velehrad a Žďár nad Sázavou – Santiniho klášterní kostel. Svým dílem přispěl k obohacení duchovní kultury a k dobrému jménu Jihomoravského kraje.

za přínos v oblasti umění

Božena Krejčová – Bedřiška Znojemská, vlastním jménem Božena Krejčová, se narodila 2. června 1928 ve Znojmě – Louce. Po politických prověrkách v roce 1950 jí bylo znemožněno dokončit jakoukoliv vysokou školu. Proto studovala soukromě u akademických malířů Emanuela Frinty, Františka Ketzka a Františka Nedvěda.

Společně se svým manželem se věnovali výzdobě zvonů, kostelů, kaplí, oltářů a vitrážím. Když jim za jejich činnost v 70. letech hrozilo vězení, uchýlili se do samoty Červeného mlýna. Romantické povodí Dyje se do její duše zapsalo tak, že když byla kvůli dalším represím nucena přijmout pseudonym, zvolila si jméno Bedřiška Znojemská.

Bedřiška Znojemská je jednou z mála malířek u nás, která se soustavně věnuje náboženské tematice v kresbě, ilustraci, závěsném obraze i v monumentální malbě v prostorech chrámů. Její obrazy mají náboženský obsah, vypravují o náboženském ději, avšak současně se brání statičnosti. Významnou nuancí je její romantický symbolismus. Malířka dochází až k samotné hranici exprese, těžiště vidí ve vnitřním zamyšlení postav. (Největší syntézy tohoto svého vidění světa dosahuje v milostných motivech. Další nuancí jejího uměleckého výrazu je surrealistický symbolismus. Odborný rozbor ukazuje, že moderní symbolismus Bedřišky Znojemské je mnohotvárně krásný a vznešený).

za přínos v oblasti umění

Jarmila Lorencová – Paní Jarmila Lorencová se narodila 7. října 1936 v Brně a v prostředí Jižní Moravy strávila i své dětství a mládí. Právě krása jihomoravské přírody a krajiny se jí stala trvalou inspirací pro výtvarnou činnost. Jejím nejvýznamnějším předělem se stal však několikaletý pobyt na Novém Zélandu a studium ve Wellingtonu. V průběhu tohoto pobytu Jarmila Lorencová postupně vytvořila řadu obrazů inspirovaných tamní krajinou a kulturou, které se vyznačují citlivou kompoziční vyvážeností a neobvyklým výtvarným pojetím emotivně působícím na diváka. Tato malířská progresa se setkala s velkým ohlasem a byla oceněna nejen na Novém Zélandě, ale například i ve Velké Británii a dalších zemích.

Významnou částí jejího díla je tzv. Art protis, tedy specificky československá metoda tvorby netkaných tapisérií. V této oblasti využila svých zkušeností z netradičního pojetí malby a prokázala, že interiérové začlenění Art protisu poskytuje řadu možností směřujících k nejtěsnějšímu sepětí výtvarného díla s komplexem interiérového řešení.

Ve své dlouholeté výtvarné činnosti realizovala sedm samostatných a 25 společných výstav v zahraničí, na 110 v České republice a více než 40 velkých projektů metodou Art protis. Její rozsáhlé a významné umělecké dílo je oceňováno pro svou kvalitu a specifičnost výtvarného zpracování.

za přínos v oblasti umění

Kateřina Tučková – Kateřina Tučková se narodila v roce 1980 v Brně a vyrůstala v jihomoravské vesnici Moutnice, jejíž prostředí, sepjaté s církví, hospodářským životem a přírodou, se stalo zásadním inspiračním zdrojem pro její pozdější tvorbu.

Kateřina Tučková vystudovala dějiny umění a český jazyk a literaturu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Již při studiu začala organizovat výstavy svých vrstevníků a v roce 2004 založila projekt ARSkontakt – každoročně se opakující konfrontační výstavu s udílením zvláštní ceny, která je určena k podpoře tvorby mladých malířů. Od roku 2006 pracovala jako kurátorka brněnské neziskové galerie zaměřené na prezentaci tvorby nejmladší generace výtvarníků; nyní je nezávislou kurátorkou.

Kateřina Tučková je autorkou řady odborných publikací z oblasti výtvarného umění. V řadě z nich propojuje své odborné znalosti se zkušenostmi s literární tvorbou. Beletristicky debutovala v časopise Tvar v roce 2003, její knižní prvotina byla vydána v roce 2006. Širší veřejnost poprvé upoutala v roce 2009 románem Vyhnání Gerty Schnirch, která obdržela čtenářskou cenu Magnesia Litera za rok 2010. Bestsellerem se pak stala její třetí kniha nazvaná Žitkovské bohyně, která vyšla v roce 2012. Za toto své dílo obdržela Kateřina Tučková Cenu Josefa Škvoreckého, Cenu čtenářů České knihy a ocenění Český bestseller 2012. Jejím vydáním se v oblasti beletrie zařadila mezi absolutně nejčtenější české autory.

za přínos v oblasti sportu

Karol Divín – Pan Karol Divín se narodil 22. února 1936 v Budapešti v česko-německomadžarské rodině. Vyrůstal v Bratislavě a oženil se do Brna. Ke krasobruslení ho přivedl jeho otec Antonín Finster, který jej pak trénoval až do roku 1959, kdy začal v Bratislavě spolupracovat s trenérem Ivanem Mauerem. Od dětství se zajímal o míčové hry, fotbal a tenis. Ovšem otec jej vedl striktně k bruslení; od jeho devíti let ho učil základům krasobruslení a trénoval ho.

Celé desetiletí od roku 1954 do 1964 patřil mezi evropskou a světovou špičku. Na zimních olympijských hrách 1956 v Cortině d'Ampezzo byl pátý a v roce 1964 v Innsbrucku čtvrtý. Vrcholem však pro něj byly ve Squaw Valley v roce 1960. Krátce před jejich zahájením se při tréninku zranil, olympiádu však odmítl vynechat. Po první části soutěže, povinných cvicích, byl nejlepší. Po dobu pěti minut volné jízdy velmi trpěl, ale svou jízdu dokončil a nakonec získal stříbrnou medaili.

Na mistrovství Evropy získal celkem 8 cenných kovů a z mistrovství světa další dva. Svoji sportovní dráhu ukončil jako jedenáctinásobný mistr ČSR v řadě. Po ukončení sportovní kariéry se z něj stal úspěšný trenér a působil i jako rozhodčí při soutěžích profesionálů. Klíčový byl jeho podíl na vzestupu současného krasobruslařského reprezentanta Michala Březiny.

V únoru letošního roku uplynulo právě 55 let od chvíle, kdy Karol Divín, sportovec vyhlášený svým elegantním stylem na ledě i chováním mimo ledovou plochu, vybojoval na olympiádě v USA stříbrnou medaili.

za přínos v oblasti sportu

Vlastimil Bubník a Josef Masopust (in memoriam) – Vlastimil Bubník a Josef Masopust se stali již za svého života legendami našeho sportu. Každý z nich si bezesporu zasloužil ocenění nejrůznějšími tituly a vstup do našich i mezinárodních síní slávy. Každý z nich by si bezesporu také zasloužil udělení Ceny Jihomoravského kraje samostatně, ale existuje mnoho důvodů, proč by jim měla být udělena společně.

Oba slavní sportovci se narodili v roce 1931 a ve stejném roce i umřeli. Jako fotbalisté se setkávali na jednom hřišti jako protihráči i jako spoluhráči. Společně reprezentovali Československo kupříkladu na Poháru evropských národů v roce 1960 ve Francii, a to s bronzovým úspěchem. Oba borci pojilo dlouholeté sportovní přátelství a je jen patřičné, že se setkávají ještě jednou, alespoň symbolicky, prostřednictvím společného udělení Ceny Jihomoravského kraje. Pod jednou vlajkou sportovní geniality, ale také pokory, pracovitosti, kolegiality i respektu a úcty k soupeři i kamarádovi.

